

Miljøgodkendelse

Nissumgårdsvej 10, 8660 Skanderborg

Lov om Husdyrbrug og anvendelse af gødning, § 16a

November 2021

Skanderborg
Kommune

DATABLAD

Beliggenhed	Nissumgårdsvej 10, 8660 Skanderborg
Ejer	Nissumgård Aps
Adresse	Nissumgårdsvej 10, 8660 Skanderborg
Tlf. nr.	40212141
E-mail.	henrik@agrigro.dk
Matr. Nr. og Ejerlav	1a Nissumgård, Hylke
CVR nr.	38851640
CHR. nr.	70833
Ejendoms nr.	7460015255
Driftsansvarlig	Henrik Hansen
Brugstype	Smågrise og Slagtesvin
Tilsynsmyndighed	Skanderborg Kommune
Godkendelses dato	25. november 2021
Næste revurdering	2029

Indhold

1.	Afgørelse	5
1.1	Godkendt produktionsareal.....	5
1.1.1	Frist for udnyttelse	6
1.2	Vilkår	6
1.2.1	Generelle vilkår	6
1.2.2	Vilkår om produktionsareal.....	6
1.2.3	Vilkår om lugtreducerede virkemidler	7
1.2.4	Vilkår om støj	7
1.2.5	Vilkår om håndtering af affald	7
1.2.6	Vilkår om bekæmpelse af skadedyr.....	8
1.2.7	Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand	8
1.2.8	Vilkår om egenkontrol	8
1.2.9	Vilkår til forebyggelse af uheld	8
1.2.10	Vilkår ved ophør	9
1.3	Alternativer.....	9
1.4	Offentliggørelser.....	9
1.5	Klagevejledning	9
1.6	Resume af godkendelse.....	10
2.	Ansøgning og Miljøvurdering	12
2.1	Lovgivningsmæssig baggrund	12
2.2	Erhvervs­mæssig nødvendighed.....	12
2.3	Beskrivelse af det ansøgte projekt.....	12
2.4	Produktionsareal og husdyrhold	13
2.5	Anlæg og Beliggenhed	14
2.5.1	Faste afstandskrav.....	14
2.5.2	Opbevaringskapacitet	15
2.5.3	Affald.....	15
2.6	Lugt	16
2.6.1	OML-beregning	17
2.7	Andre potentielle nabogener	18
2.7.1	Skadedyr	18
2.7.2	Støv.....	18
2.7.3	Støj	18
2.7.4	Lys	19
2.7.5	Transporter til og fra ejendommen	19
2.8	Jord, grundvand og overfladevand	20
2.8.1	Jord og grundvand	20
2.8.2	Håndtering af overfladevand.....	20
2.9	Natur	20
2.9.1	Natura 2000	22
2.9.2	Bilag IV arter	22
2.9.3	Anden beskyttet natur.....	23
2.9.4	Skov.....	24
2.10	Landskabelige- og kulturhistoriske værdier	26
2.10.1	Landskabelige og kulturhistoriske interesser.....	27
2.10.2	Geologiske interesser	28
2.11	BAT.....	29

2.11.1 Ammoniak	29
2.11.2 Fodring.....	30
2.11.3 Vand- og energiforbrug.....	30
2.11.4 Management og miljøledelse.....	30

1. Afgørelse

1.1 Godkendt produktionsareal

Skanderborg Kommune har den 7. februar 2021 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af produktionsarealet på Nissumgårdsvej 10, 8660 Skanderborg, matrikel nr. 1a m.fl. omhandlende følgende:

Skanderborg Kommune meddeler hermed godkendelse til et produktionsareal på 4.745 m² på Nissumgårdsvej 10, 8660 Skanderborg, bestående af:

- Stald I: 1840 m² til slagtesvin og 240 m² til smågrise
- Stald II: 1.545 m² til slagtesvin og 480 m² til smågrise
- Smågrise container: 360 m²
- Hestestald: 360 m²

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne, som ses Tabel 2-1.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til *Husdyrbrugloven*¹ – samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*², som begge har til formål at begrænse forurening og gener fra erhvervsmæssige husdyrbrug.

Afgørelsen er truffet på grundlag af ansøgning nr. 224262, herunder de beregningsmodeller, som indgik i ansøgningssystemet d. 21. juli 2021 og kommunens registreringer og vurderinger. Se yderligere under afsnit 3.

Det aktuelle projekt er vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Projektet forudsættes at leve op til de gældende vand- og naturplaner.

Godkendelsen erstatter den tidligere Miljøgodkendelse af produktionen på Nissumgårdsvej 10 fra 13. december 2006, som er revurderet 2018, på samme ejendom. Der stilles nye vilkår, som skal sikre at den samlede produktion lever op til kravene i husdyrbrugloven.

Hvis denne godkendelse påklages og derefter hjemsendes, eller ændres til et afslag, vil den oprindelige Miljøgodkendelse af produktionen på Nissumgårdsvej 10 fortsat være gældende.

Miljøgodkendelser efter §16a skal revurderes første gang efter 8 år, og derefter hvert 10. år. Tilsynsmyndigheden kan tidligst ændre vilkårene i, når der er forløbet 8 år efter meddelelsen af tilladelsen, jf. husdyrbrugloven § 41.

Vi gør opmærksom på, at etablering af de nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet tilladelse til udledningen af overfladevand og givet en byggetilladelse fra Skanderborg Kommune. I øvrigt gøres opmærksom på, at godkendelsen ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 af lov om husdyrbrug og gødningsanvendelse mv.

² Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen nr. 2256 af 29. december 2020

1.1.1 Frist for udnyttelse

Senest 6 år efter godkendelsen er meddelt, skal godkendelsen være udnyttet. Det vil sige at nyt byggeri skal være færdigmeldt og produktionen startet. Hvis en del af afgørelsen ikke er udnyttet, bortfalder den del som ikke er udnyttet.

Hvis ikke godkendelsen har været helt eller delvist udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet.

1.2 Vilkår

Denne godkendelse meddeles på nedennævnte vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

1.2.1 Generelle vilkår

1. Et eksemplar af nærværende godkendelse skal til enhver tid være tilgængelig på landbruget, og driftspersonalet skal være orienteret om indholdet i godkendelsen.

Landbrugets indretning og drift skal miljømæssigt være i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for godkendelsen, herunder de vilkår som er stillet for godkendelsen.

2. Beredskabsplanen skal være umiddelbart tilgængelig for alle med ærinder i stalden.
3. Opbevaring af diesel og fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
4. Eksisterende beplantning omkring hele staldanlægget skal bevares og vedligeholdes.
5. Det er en forudsætning for godkendelsen, at der er en lovlig vandindvinding på ejendommen.

1.2.2 Vilkår om produktionsareal

6. Godkendt produktionsareal (Tabel 1-1)

Tabel 1-1: Godkendt produktionsareal

Stald og dyretype	Areal, m ²	Gulvtype	Teknologi
Stald I – slagtesvin	1.840	Drænet gulv + spalter (33/67)	Hyppig udslusning
Stald I- smågrise	240	Toklima, delspalte	
Stald I – slagtesvin	1.545	Drænet gulv + spalter (33/67)	Hyppig udslusning
Stald I- smågrise	360	Toklima, delspalte	
Smågrise container	280	Toklima, delspalte	
Heste	360	Dybstrøelse	
I alt	4.745		

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdreglerne, som ses Tabel 2-1.

7. Håndtering af overfladevand. Afledning af tagvand fra de nye stalde beror på en konkret vurdering, som skal foretages af Skanderborg Kommune. Der skal derfor ansøges om en særskilt tilladelse til afledning af tagvand og overfladevand fra befæstede arealer ved Skanderborg Kommune. Der skal være opnået tilladelse inden byggeriet sættes i gang.

1.2.3 Vilkår om lugtreducerede virkemidler

8. Udslusning af gylle mindst hver 7. dage og skal foretages mellem kl. 8 og 16, og må ikke ske på lørdage eller søn- og helligdage
9. Udslusningen skal kunne dokumenteres via en automatisk logning
10. Der skal jævnligt gøres rent i staldene, og bund og vægflader skal så vidt muligt holdes tørre.
11. Ventilationsanlægget skal rengøres jævnligt, og ventilationsfirmaets instruktioner for vedligeholdelse skal følges. Mindst én gang årligt skal der foretages eftersyn af ventilationssystemet.

1.2.4 Vilkår om støj

12. Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet målt ved nabobeboelse i det åbne land må i intet punkt overstige følgende grænseværdier (Tabel 1-2):

Tabel 1-2: Oversigt over grænseværdier for støj i forskellige tidsintervaller og med forskellig midlingstid.

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	Ref.tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	Ref.tid 1 timer
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	Ref.tid ½ timer

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger. Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

1.2.5 Vilkår om håndtering af affald

13. Affald skal opbevares på en måde, som ikke medfører forurening af omgivelserne, herunder jord, grundvand, vandløb eller luft.
14. Der skal foreligge dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald f.eks. i form af kvitteringer fra aftagende firmaer.
15. Døde dyr skal anmeldes til afhentning senest inden for 24 timer efter konstatering af dødsfaldet. Hvis opbevaringen sker i en container, kan det vente indtil containeren er fuld, dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter påfyldning af containeren er begyndt.
16. Døde dyr skal i tidsrummet indtil afhentning opbevares således, at de er afskærmet mod hunde og vilde dyr på en måde, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.
17. Aske fra halmfyr skal anvendes til jordbrugsformål. Det skal udbringes mindst én gang årligt.

18. Opbevaring af halmåske må ikke give anledning til forurening af grundvand, søer eller vandløb, hverken ved tøbrud, regnskyl eller vind. Opbevaring i markstak skal ske på en bund af mindst 20 cm rent halm og derudover efter samme regler som kompost i markstak, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen.

1.2.6 Vilkår om bekæmpelse af skadedyr

19. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Danmarks Jordbrugsforskning, skadedyrlaboratoriet.
20. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

1.2.7 Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand

21. I forbindelse med påfyldning af gyllevognen må der ikke spildes flydende husdyrgødning på jorden således, at der er fare for forurening af jord, grundvand, vandløb eller dræn.
22. Der skal anvendes gyllevogn med påmonteret kran, som svinger ind over tanken, eller der skal anlægges en læsseplads, hvorfra spild ledes til en opsamlingsbeholder.
23. Gødning og vaskevand fra udleveringsrampen skal ledes til gyllekanalerne eller til en opsamlingsbeholder og videre til gyllebeholderen.
24. Flydende foder eller gødningsstoffer må ikke ved spild kunne afledes til dræn eller vandløb.
25. Spildevand fra vask af stalde betragtes som flydende husdyrgødning, som skal ledes til en gyllebeholder, da det kan indeholde rester af foder og gødning.
26. Opbevaringsanlæggene for husdyrgødning på ejendommen skal have en opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder.
27. Gyllebeholderene skal have fast overdækning

1.2.8 Vilkår om egenkontrol

28. Det skal kunne dokumenteres at ovenstående vilkår er overholdt. Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
 - Dokumentation for 9 måneders opbevaringskapacitet
 - Dokumentation for håndtering af affald
 - Dokumentation for hyppig udslusning, via automatisk logning
 - Serviceaftaler i forhold til valgt teknologi
 - Forbrug af vand og el
 - Dokumentation for fasefodring (IE- slagtesvin)
 - Dokumentation for min. 100 pct. fytase eller andet letfordøjeligt uorganisk fosfor (IE- slagtesvin)
 - Miljøledelse; miljøpolitik ud fra de aktuelle miljøforhold på ejendommen, fastsatte miljømål og en handlingsplan.
29. Miljøledelse – for IE-virksomheder, som indeholder; Miljøpolitik ud fra de aktuelle miljøforhold på ejendommen, fastsatte miljømål og en handlingsplan.

1.2.9 Vilkår til forebyggelse af uheld

30. Landbruget skal indrettes og drives således, at spild og andet utilsigtet udslip af forurenende stoffer forhindres og forebygges.
31. Pumpning af gylle til gyllevogn skal ske under opsyn. Pumpeanlægget til og fra gyllebeholderen skal være udformet, så pumpen ikke kan aktiveres ved et tilfælde, evt. ved brug af nøgle.

32. Der skal foreligge en beredskabsplan på ejendomme, med relevante kort og telefonnumre.
33. Ved uheld der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks orienteres via tlf. 112.

1.2.10 Vilkår ved ophør

34. Ved ophør af driften på ejendommen skal stalde m.v. rengøres og alle oplag af husdyrgødning, foder, affald og lignende bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

1.3 Alternativer

Hovedparten af ansøgningen omhandler godkendelse af produktionsarealet i eksisterende stalde.

Nye containere til smågrise stilles op med direkte forbindelse til de eksisterende stalde. Hvis containeren var placeret nord for de eksisterende stalde, ville afstandskrav til privatfælles vej ikke kunne overholdes. Det er vurderet, at alle andre placeringer vil være uhensigtsmæssige i forhold til driften på ejendommen.

o-alternativet vil at, at fortsætte produktionen i de nuværende stalde, uden udvidelse.

Se desuden den Miljøtekniske redegørelse afsnit 16.

1.4 Offentliggørelser

Skanderborg kommune annoncerede d. 6. maj 2021 på hjemmesiden, at vi havde modtaget en ny ansøgning, og oplyste om mulighed for at se ansøgningsmaterialet og få udkast tilsendt, når det er klar. Kommunen modtog ingen henvendelser i den forbindelse.

Første udkast til afgørelsen blev den 7. september 2021 sendt i høring hos ansøger og konsulent.

Naboer inden for konsekvenszonen på 1.054 m og sagsparter fik ved brev af 13. oktober 2021 udkastet tilsendt, og blev orienteret om at de havde mulighed inden for 30 dage at indsende eventuelle kommentarer til Skanderborg Kommune indtil den 12. november 2021. Kommunen modtog ingen henvendelser i høringsperioden.

Afgørelsen om godkendelse af husdyrproduktionen Nissumgårdsvej 10, 8660 Skanderborg, er truffet den 24. november 2021, og offentliggøres på Skanderborg Kommunes hjemmeside <https://www.skan,derborg.dk/aktuelle-hoeringer-og-afgoerelser>, den torsdag d. 25. november 2021.

1.5 Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Husdyrbrugloven* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest torsdag d. 23. december 2021.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af nmkn.dk. Klageportalen ligger på borger.dk og virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge

Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning. Udnyttelse af afgørelsen i klageperioden, og mens en eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Ifølge § 90 i *Husdyrbrugloven* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyrbrugloven*.

Kopi af afgørelsen er sendt til:

Nissumgård Aps
Konsulent Peter Salling Miljørådgivning

Navn	E-mail
Styrelsen for patientsikkerhed, tilsyn og rådgivning Nord	trnord@stps.dk
Det Økologiske Råd	husdyr@ecocouncil.dk
Danmarks Naturfredningsforening	dnskanderborg-sager@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening	natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg lokalgruppe	skanderborg@dof.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund	oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen	nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Fiskeriforening	mail@dkfisk.dk
Forbrugerrådet	fbr@fbr.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd	ae@ae.dk

1.6 Resume af godkendelse Beskrivelse af det ansøgte projekt

Der er søgt om miljøgodkendelse af produktion i de eksisterende stalde, som ønskes suppleret med en ekstra container til smågrise.

De to gyllebeholdere med teltoverdækning vil fortsat være i brug, og suppleres med en lejet beholder, hos Odder Maskinstation.

Derudover er der søgt om godkendelse af den eksisterende hestestald, som ikke tidligere har indgået i miljøgodkendelsen, og en dertil hørende møddingsplads.

Forurening og gener fra husdyranlægget

For at begrænse lugtemissionen fra anlægget, vil der fremover ske udslusning af gylle mindst hver 7. dag fra de to stalde med slagtesvin. Dette reducerer lugtemissionen med 20%, jf. Miljøstyrelsens teknologiliste.

Effekten af dette og spredning af lugt tiltag er dokumenteret via en OML-beregning, som viser, at lugtgenekriterierne overholdes ved alle naboer. Tiltagene stilles som vilkår for godkendelsen.

Øvrige påvirkninger fra produktionen og anlægget er under afskæringskriterier i *Husdyrbrugloven* og/eller vurderes som ikke væsentlig påvirkning.

Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Det eneste ny-byggeri er en container til smågrise på 339 m² med et produktionsareal på 280 m². Containeren opføres i direkte tilknytning til de eksisterende stalde, i mellem de eksisterende stalde og fodersiloerne.

BAT

Produktionsanlægget lever op til BAT, da de nationale regler for IE-brug overholdes, de nationale regler for udbringning af husdyrgødning overholdes, og staldindretning og fodring overholder det beregnede ammoniak-BAT krav.

Afgørelse

Skanderborg Kommune godkender den ansøgte produktion, under forudsætning af at produktionen lever op til vilkårene i godkendelsen og generel gældende lovgivning.

2. Ansøgning og Miljøvurdering

2.1 Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes godkendt til et staldareal med mere end 100 m², og med mere end 2.000 stipladser til slagtesvin, skal anlægget vurderes i henhold til § 16a i *Husdyrbrugloven*. Denne godkendelse er således udarbejdet efter *Husdyrbrugloven*, hvori EU's VVM-direktiv³ og IE-direktiv⁴ er indarbejdet.

I godkendelsen er der redegjort for konsekvenserne af husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IE-direktivet.

2.2 Erhvervsmæssig nødvendighed

Svinestaldene er erhvervsmæssigt nødvendige for landbrugsejendommen, for at kunne producere slagtesvin. Udvidelse af produktionsarealet med smågrisecontainere er ligeledes nødvendigt for ejendommens erhvervsmæssige drift, da dette vil sikre at smågriseproduktionen derved kommer til at passe med antal færdigopfedede dyr.

De tilhørende anlæg; fodersiloer, gyllebeholdere mv. er ligeledes nødvendige for driften af ejendommen som svineproducent.

2.3 Beskrivelse af det ansøgte projekt

På Figur 2-1 fremgår stald I og stald II, som er eksisterende stalde, og den nye container til smågrise umiddelbart syd for stald II, de to eksisterende gyllebeholdere, som har teltoverdækning, og hestestalden, som udgør 360 m², af bygningen. Møddingen, hvor dybstrøelse og hestemøg samles, ligger ved det sydvestlige hjørne af hestestalden.

³ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

⁴ IE-direktivet (Industrial Emissions Directive) samler syv eksisterende direktiver om industriemissioner i ét direktiv.

Figur 2-1 Oversigtstegning over stalde og gødningslagre på Nisumgårdsvej 10

2.4 Produktionsareal og husdyrhold

Husdyrbrugets produktionsramme reguleres ud fra et godkendt produktionsareal. Derudover har dyretyper og staldd typer, samt evt. anvendelse af miljøteknologier afgørende betydning for husdyrbrugets miljøbelastning.

Det samlede ansøgte produktionsareal på Nisumgårdsvej 10, 8660 Skanderborg, er 4.745 m², fordelt på forskellige dyretyper og stalde (se Tabel 2-1). Skanderborg Kommune stiller vilkår om, at det ansøgte produktionsareal, dyretyper og staldd typer skal overholdes.

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne, som ses Tabel 2-1.

Tabel 2-1. Oversigt over stalde, dyretyper og produktionsareal på Nisumgårdsvej 10, under nudrift og ansøgt drift.

Staldnavn	Staldstørrelse, m ²	Dyre- og staldd kategori	Produktionsareal, m ²	Maks. antal dyr pr. år ifølge dyrevelfærdsreglerne
ANSØGT DRIFT				
Stald I	2.872	Slagtesvin, drænet gulv + spalter (33/67)	1.840	10.500
		Smågrise, delspalte	240	4.800
Stald II	2.735	Slagtesvin, drænet gulv + spalter (33/67)	1.545	8.800

		Smågrise, delspalte	480	9.500
Container til smågrise	339	Smågrise, delspalte	280	5.500
Hestestald	1.169	Heste, dybstrøelse	360	Afhænger af hesten og boksstørrelse
			I alt 4.745	

2.5 Anlæg og Beliggenhed

Husdyranlægget ligger samlet på adressen Nissumgårdsvej 10, 8660 Skanderborg. Hele anlægget, ligger ca. 2,4 km nordøst for byzonen til Hylke. Afstanden til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, og som ikke ejes af den ansvarlige for driften af svineproduktionen, er ca. 300 m i mod nordvest (Klosterlundvej 4), mens afstanden er ca. 1,8 km til Gl. Gjesing, som er nærmeste samlet bebyggelse og udlagt som rammeområde til boliger, i fremtidig landzone. Omtrent 1,8 km vest for ejendommen ligger Båstrup, som også er en samlet bebyggelse.

2.5.1 Faste afstandskrav

Oversigt over generelle og aktuelle afstandskrav ses i Tabel 2-2:

Tabel 2-2 Generelle afstandskrav jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen §§5 og 6 samt faktiske afstande fra anlægget

	Generelle afstandskrav, m	Aktuel afstand, m
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	100
Almene vandforsyningsanlæg	50	Mere end 50
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	270
Offentlig vej og privat fællesvej	15	16
Levnedsmiddelvirksomhed	25	Over 25 m
Beboelse på samme ejendom	15	Ca. 100
Naboskel	30	130
Eksisterende eller ifølge kommuneplannens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	1800
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	1800
Nabobeboelse uden landbrugspligt	50	300

Skanderborg kommune vurderer på den baggrund, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses til det niveau, som er opstillet i *Husdyrbrugloven*, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

2.5.2 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten på ejendommen omfatter gyllebeholderen og møddingspladsen, som henholdsvis udgør et areal på 750+400+100 m², i alt 1250 m². Volumenet på gyllebeholderen er 3000+2000, i alt 5.000 m³ (se Tabel 2-3).

Til gyllebeholderen anvendes fast overdækning, som er monteret på begge gyllebeholdere.

Der produceres ca. 12.545 tons husdyrgødning fra staldene med smågrise og slagtesvin. Vaskevand og vandspild indgår i normtallene for de enkelte dyretyper. For at overholde kravet til 9 måneders opbevaringskapacitet, skal der således være opbevaring til 9.400 m³ gylle.

På ejendommen er kapacitet til 5.000 m³ og der er indgået aftale med Odder Maskinstation, om kapacitet til resten.

Fra hestene vurderes, at komme 30 tons møg/dybstrøelse, som kan opbevares på den nye møddingsplads. Pt. samles hestemøg i en container, som står på møddingspladsen.

Tabel 2-3 Oversigt over opbevaringsanlæg og befæstede pladser, der anvendes fremover

Anlæg	Byggeår	m ³	Afløb til	Seneste 10 års beholderkontrol ⁵	Overdækning
Gyllebeholder	2003	3.000	-	2018	Fast overdækning
Gyllebeholder	2001	2.000	-	2018	Fast overdækning
Møddingsplads					Der er krav om overdækning

Ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes den beregnede opbevaringskapacitet at være tilstrækkelig

2.5.3 Affald

Affald og affaldshåndtering er beskrevet i den Miljøtekniske redegørelse afsnit 10.2.

Produktion af slagtesvin medfører døde dyr på ejendommen. Disse samles under et kadaverdække og afhentes af DAKA.

Skanderborg Kommune vurderer, at opbevaring og bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

Opbevaring og bortskaffelse af affald skal følge det gældende regulativ for Skanderborg Kommune. Det kan til enhver tid ses på www.renosyd.dk.

Der er i regulativet bl.a. krav til opbevaring af farligt affald som f.eks. spildolie: Affaldet skal opbevares i godkendt emballage på en plads med tæt bund, der kan opsamle indholdet fra den største beholder, og pladsen skal være overdækket.

⁵ Jævnfør *Bekendtgørelse nr. 1322 af 14. december 2012 om kontrol af beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning og ensilagesaft*, skal åbne og lukkede beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand på mere end 100 m³ kontrolleres mindst hver 10. år af en autoriseret kontrollør.

2.6 Lugt

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrugets anlæg er fra ventilation af staldene. Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra staldene. Der kan desuden forekomme lugtgener, når gyllen i gyllebeholderne omrøres i forbindelse med udbringningen - dette sker primært om foråret og sensommer.

Faktaboks

I *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3, pkt. B), er der fastsat lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E ⁶ pr. m^3 luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E pr. m^3 luft ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Beregning af lugtgeneafstand sker i husdyrgodkendelse.dk ud fra produktionsareal, gulvtype og dyreholdet, se tabel 2-4.

Tabel 2-4 Beregnede lugtgene afstande i husdyrgodkendelse.dk.

Områdetype	Lugtgeneafstand, an-søgt drift, m	Faktisk afstand fra staldanlægget, m
Byzone, 5 OU	1157	1802
Samlet bebyggelse, 7 OU	899	2113
Enkeltbolig ⁷ , 15 OU	469	287

Beregningen i husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenekravet ved nærmeste nabo uden landbrugspligt ikke kan overholdes.

For at begrænse lugtemissionen vil der ske hyppig udslusning af gylle, mindst hver 7. dag, fra slagtesvinestaldene. Dette er stillet som vilkår for godkendelsen.

⁶ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

⁷ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter *Landbrugslovens* regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, indgår ikke.

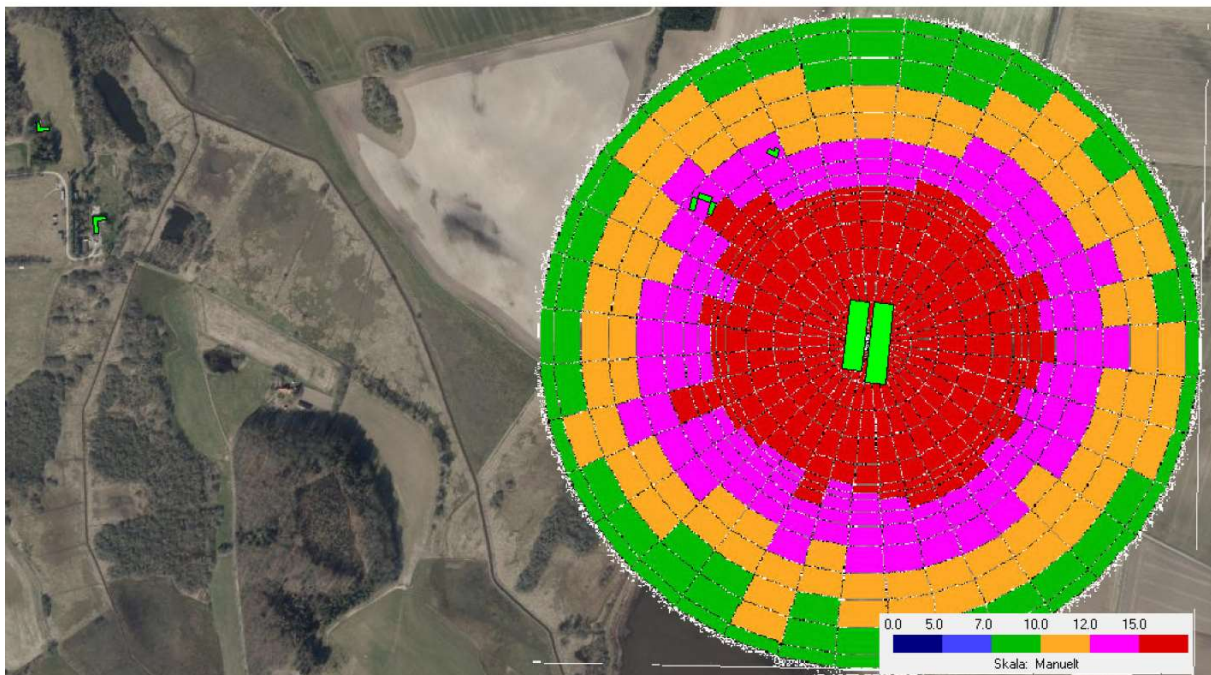
Da beregning i husdyrgodkendelse.dk er foretaget på baggrund af en standardiseret OML-beregning, har ansøger valgt at få foretaget en konkret OML-beregning på baggrund af de aktuelle forhold på ejendommen, se afsnit 2.6.1.

2.6.1 OML-beregning

OML-beregningen fremgår af bilag 1. Lugtemission er beregnet i husdyrgodkendelse.dk, og fordelt på afkastene som findes på staldene.

Hestestalden udgør en emission på 2.484 OU i forhold til slagtesvinestaldens 137.444 OU/s hvilket svarer til 1,7 % af den samlede udledning. Der er tale om en arealkilde, da hestestaldene har naturlig ventilation, og udbredelsen af lugt vil ikke nå hen til slagtesvinestalden. I forhold til den retning, som naboerne er placeret i, vil hestestalden ikke bidrage til den beregnede lugt i dette punkt. Derfor er emission fra hestestalden ikke med i OML-beregningen.

OML-beregningen viser, at med hyppig udslusning vil lugtgenekravet på 15 OU/s netop overholdes ved den nærmeste nabo, se figur 2-2

Figur 2-2 Illustration af lugtspredning. Stalde og naboer er sat ind som grønne firkanter

Dermed er det sandsynliggjort, at alle lugtgenekriterier overholdes ved både nærmeste nabo og øvrige naboer.

Det lugtreducerende tiltag; hyppig udslusning af gylle er stillet som vilkår for godkendelsen.

2.7 Andre potentielle nabogener

2.7.1 Skadedyr

Fluer i stor mængde kan give anledning til gener hos naboer, selvom disse ligger langt væk. Gyllekana-ler og strøelse er gode udklækningssteder for fluerne. Det er oplyst, at der anvendes rovfluer i gylle-kummerne. Dermed vurderes, at der ikke vil opstå gene for naboer.

I takt med, at dyreholdet forøges, vil der være risiko for en større mængde skadedyr på ejendommen. Da det drejer sig om lukkede stalde, samt foderet opbevares i lukkede fodersiloer, vurderer Skander-borg kommune, at der efter projektets gennemførelse ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer og andre skadedyr på husdyrbruget.

Se yderligere i den miljøtekniske redegørelse afsnit 8.4.

2.7.2 Støv

Der vil forekomme støv fra staldventilationen og fra brug af foderblander, men det vurderes, at det ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboerne, da foderblanding foregår i en lukket hal. Der-udover anvendes primært vådfoder på ejendommen.

Derudover kan der opstå støvgener, når der kører tunge køretøjer på tilkørselsvejen, hvilket vil ske ofte ved så stor en produktion. Der ligger dog ingen naboer langs det stykke af tilkørselsvejen, som bruges for at komme til staldene.

Se yderligere i den Miljøtekniske redegørelse afsnit 8.2.

Skanderborg Kommune vurderer på den baggrund, at ingen naboer umiddelbart vil blive generet af støv fra produktionen.

2.7.3 Støj

Støjkilderne vil hovedsageligt være fra ventilationsanlæggene, håndtering af foder, tørring af korn, in-terne transporter og gyllehåndtering. Det vurderes, at husdyrbruget skal overholde støjgrænserne for ”Type 3. Blandet bolig og erhverv” i støjvejledningen nr. 5 / 1984. Disse støjgrænser er anbefalet af Miljøstyrelsen for landbrugsvirksomheder i det åbne land.

Potentielle støjkilder er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten side 29.

Skanderborg Kommune har lavet en orienterende, worst case, støjberegning (overslag) over de poten-tielle støjkilders støjniveau ved nærmeste nabobeboelse (Klosterlundsvej 6, 8660 Skanderborg). In-terne transporter er ikke medregnet, da støjberegningsværktøjet kun kan inddrage stationære kilder. Resultatet ses nedenfor i Tabel 2-5 og viser, at grænseværdierne for støj er overholdt.

Tabel 2-5: Orienterende, worst case, støjberegning (overslag) over de potentielle støjkilders støjniveau ved nærmeste nabobeboelse (Klosterlundsvej 6, 8660 Skanderborg).

Kilde nr.	Kilde navn/type	Lydeffekt dB(A)	Medtaget?	Driftstid [%]			Leq [dB(A)]		
				dag	aften	nat	dag	aften	nat
K01	Ventilationsanlæg	80	Ja	100	100	100	22	22	22
K02	Aflæsning af foder	103	Ja	30			38		
K03	Håndtering af gylle (omrører)	103	Ja	14			33		
K04	Tørring af korn	105	Ja	100			42		
K05	Indblæsning af foder	108	Ja	10	2		38	31	
K06	Blanding af foder	103	Ja	10	2		32	25	
total							45	32	22

Der er opstillet et vilkår i forbindelse med støj, som vil komme i anvendelse, hvis der kommer klager over støj fra ejendommen.

2.7.4 Lys

Det er oplyst i ansøgningen, at der er udendørs belysning ved indkørsel til ejendommen, ved foder-rummet og ved udleveringen. Lys disse steder peger nedad og er kun tændt i forbindelse med ind/ud-levering. Lyset vurderes ikke at kunne ses ved naboer eller vejen.

På denne baggrund vurderes, at belysning i forbindelse med produktionen, ikke vil være til gene for naboer.

2.7.5 Transporter til og fra ejendommen

Der findes ingen trafiktællinger på Nissumgårdsvej på nuværende tidspunkt. De nærmeste og mest sammenlignelige er foretaget på Ringklostervej i 2019, hvor der var en årsdøgntrafik på 636, heraf var 57 lastbil (9 %). På Ringklostervej, nord for Båstrup, blev foretaget trafiktælling i 2021. Her var årsdøgntrafikken 557, herfra 24 lastbiler (4,2 %).

I den Miljøtekniske redegørelse, afsnit 8.5, er beskrevet, at der er ca. 878 transporter om året, hvilket svarer til 2,4 transporter om dagen i gennemsnit, hvor kørsel med gylle udgør langt den største del.

Da godkendelsen omhandler et eksisterende anlæg, med kun en meget begrænset udvidelse, vil antallet af transporter ikke ændres, som følge af godkendelsen.

Kørsel til ejendommen i forbindelse med svineproduktionen sker via Nissumgårdsvej og Klosterlundsvej. På Klosterlundsvej er produktionsanlægget det første man kommer til fra Nissumgårdsvej. Naboerne bor længere inde ad vejen. Det betyder, at transporter til og fra produktionsanlægget ikke passere nogen naboer på Klosterlundsvej.

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes. Vi ser derfor ingen grund til at regulere transporterne på husdyrbrugets interne veje.

Færdsel på offentlig vej er omfattet af færdselsloven, hvor politiet er myndighed, og kan derfor ikke reguleres i denne godkendelse.

2.8 Jord, grundvand og overfladevand

Risiko for forurening af jord, grundvand og overfladevand er som udgangspunkt sikret via anden lovgivning.

2.8.1 Jord og grundvand

Husdyranlægget er placeret i et område med drikkevands interesser, men uden for et område med særlige drikkevandsinteresser.

Skanderborg kommune vurderer, at den en gældende bekendtgørelse om olietanke sikrer mod olieforurening af jord og grundvand.

Ligeledes vurderer Skanderborg Kommune, at når reglerne for opbevaring og anvendelse af sprøjtemidler overholdes og retningslinjer i kommunale indsatsplaner følges, sikres både jord, grundvand og overfladevand mod forurening.

Spildevand håndteres ligeledes efter gældende lovgivning, og vaskevand fra staldene ledes til gyllebeholder.

2.8.2 Håndtering af overfladevand

Fremover bliver tagfladerne på ejendommen stort set uændret 5.900 m², og de befæstede arealer stort set uændret 220 m². Der regnes med, at der i gennemsnit falder ca. 0,7 m³ regnvand/m².

Regnvand som falder på tage og befæstede arealer ledes til eksisterende nedsivningsanlæg.

2.9 Natur

Af tabel 2-6 fremgår størrelsen af den samlede ammoniakemission i nudrift og ansøgt drift fra stald og gødningsopbevaringslager, som den er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk (skema 224262). Med denne godkendelse vil ammoniakemissionen stige med 362 kg NH₃-N pr. år.

Tabel 2-6 Beregnet ammoniak emission fra de ansøgte staldanlæg

Ammoniakemission	Kg kvælstof (N) pr. år
Nudrift	8.398
Ansøgt drift	8.760
Meremission, som følge af udvidelsen:	362

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfald) fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst

for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

I henhold til § 7 i *Husdyrbrugloven* er etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødnings-opbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder.

Jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3, inddeles naturtyperne, omfattet af *Husdyrbrugloven* § 7, i tre kategorier:

Kategori 1-natur. Naturområder beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen.

Kategori 2-natur. Naturområder beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: højmoser, lobeliesøer, heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*⁸ § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturtyper. Den tilladte maksimale **total**deposition fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af husdyrbrug i nærheden (Antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, være en **total**deposition på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug ud over husdyrbruget, der søger, falder den tilladte **total**deposition til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget der søger, må **total**depositionen fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Den maksimale tilladte **total**deposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens den maksimale tilladte **mer**deposition til kategori 3-natur som udgangspunkt er 1,0 kg N pr. ha pr. år.

Kommunen kan i konkrete tilfælde tillade en merdeposition til kategori 3-natur, der er større end 1,0 kg N pr. ha pr. år, men kan ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N pr. ha pr. år. Kommunen skal efter nærmere kriterier foretage en konkret vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimale kvælstof-merdeposition.

⁸ Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse (med senere ændringer).

2.9.1 Natura 2000

Faktaboks

EU har udpeget naturområder, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat- og fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Såfremt marker er helt eller delvist beliggende inden for habitatafgrænsningerne skal ændringer i dyrknings- og gødningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Nærmeste kategori 1-natur er Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen, som ligger ca. 9 km nordvest for husdyranlægget.

Det skrappeste afskæringskriterie for totaldeposition er 0,2 kg N/ha/år, hvilket gælder for husdyrbrug, hvor der er mere end et andet husdyrbrug, som påvirker samme naturområder. Når der ikke er andre husdyrbrug i nærheden, er afskæringskriteriet en total deposition på 0,7 kg N/ha/år. Depositionen som følge af den ansøgte produktion er beregnet til 0 kg N/ha/år, og overholder dermed afskæringskriteriet.

Da det nærmeste Natura2000 område ikke påvirkes af emissioner direkte af det ansøgte anlæg, vurderes det, at ingen Natura2000 områder vil blive påvirket af projektet. En nærmere beskrivelse af området er derfor undladt.

2.9.2 Bilag IV arter

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets⁹ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Den eneste bilag IV art, der findes i området, og som er relevant i forbindelse med at de ansøgte stalde, er stor vandsalamander. Stor vandsalamander har kendte, men spredte forekomster i området. Stor vandsalamander yngler i rene vandhuller, og kan bruge alle vandhuller som rastesteder. Den overvintrer på land.

De nærmest vandhuller, hvor stor vandsalamander er observeret er ca. 1,3 km nord for anlægget. I vandhullerne tættest på ejendomme, er ikke observeret stor vandsalamander, eller andre padder.

Ammoniakdepositionen fra produktionen til vandhuller i nærheden vurderes at være ubetydelig i forhold til den næringsstofforforsel, der sker med vand fra omkringliggende marker. Stor vandsalamanders levesteder vurderes dermed ikke at blive påvirket af projektet.

Arter af flagermus kan også forekomme, men er ikke relevante i forbindelse med nærværende udvidelse, da der ikke vil være indgreb i potentielle yngle- og rasteområder for flagermus.

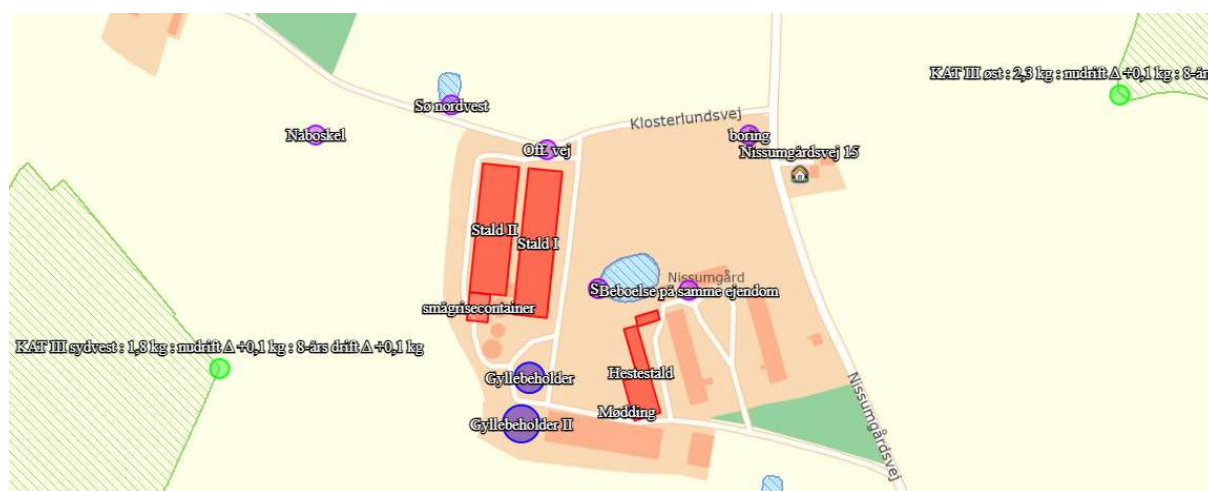
⁹ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EOF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer)*).

Da containeren til smågrise bliver etableret i tilknytning til det eksisterende anlæg på landbrugsjord, vurderes det ansøgte projekt ikke at påvirke nogen bilag IV arter negativt.

2.9.3 Anden beskyttet natur

Nærmeste kategori II naturområder er overdrev, som ligger hhv. 1,7 km nord for staldene og 2,4 vest for staldene. Mer-depositionen er beregnet til 0 kg N/ha/år til begge over drev. Total depositionen er beregnet til 0 kg N/ha/år til overdrev vest for og 0,1 kg N/ha/år nord for staldene.

Der er således ikke grundlag for at stille vilkår i denne forbindelse og yderligere beskrivelse og vurdering er derfor undladt.

Figur 2-3 Nærmeste kategori III-naturområder der er beregnet deposition til

Indenfor 500 meter fra anlægget ligger to § 3 beskyttede enge, begge registreret som fersk eng. En vest for ejendommen og en øst for ejendommen, se Figur 2-3. Vegetationen i begge enge tyder på, at områderne er forholdsvis våde (fx glanskapslet siv, manna sødgræs), men uden særligt sjældne eller sårbare arter. På den baggrund, vurderer vi, tålegrænsen for begge enge til at være i midt til den høje ende af tålegrænse intervallet 15-25 kg N/ha/år.

Baggrundsdepositionen i området er i den nationale opgørelse af kvælstofafsætning opgjort til 12,3 kg N/ha/år. I husdyrgodkendelse.dk er beregnet en total deposition af kvælstof fra produktionen på 1,8 kg N/ha/år til engen vest for ejendommen og 2,3 kg N/ha/år til engen øst for ejendommen. Mer-depositionen er beregnet til 0,1 kg N/ha/år til begge enge.

Da tålegrænserne dermed er overholdt og mer-depositionen under 1 kg N/ha/år, har kommunen ikke grundlag for at stille yderligere vilkår i denne forbindelse.

Til alle andre beskyttede områder, bortset fra vandhuller (se afsnit om bilag IV-arter) er der ingen mer-deposition. Vi har derfor undladt yderligere beskrivelse og vurdering af disse områder.

Faktaboks

I Kommuneplan'16 for Skanderborg Kommune, er der fastsat mål for naturen i kommunen. Planlægningen af det åbne land, er en afvejning mellem benyttelse og beskyttelse. Kommunen skal derfor fastsætte niveauet for naturbeskyttelsen. Den skal som minimum være i overensstemmelse med EU's naturbeskyttelsesdirektiver, internationale naturbeskyttelseskonventioner og den nationale lovgivning.

De vigtigste naturområder er § 3-områder, der er målsat i A, B og C, jævnfør kommunens naturkvalitetsplanlægning samt kommunens Natura 2000-områder.

De vigtigste naturområder er typisk naturområder, som rummer sjældne arter, sjældne naturtyper eller naturtyper, som udgør et vigtigt element som kildeområde for dyr og planter i kommunens netværk af spredningsveje for dyr og planter.

2.9.4 Skov

Der findes N-følsom skov 550 m nord for anlægget (Dybdal skov) og ca. 700 m vest for anlægget (Teglum skov).

Beregninger i husdyrgodkendelse.dk viser, at der ingen mer-deposition er til de to skove. Total depositionen beregnes til 0,3 kg N/ha/år til Teglum skov og 1,0 kg N/ha/år til Dybdal skov.

Tålegrænser for skov er normalt 10-20 kg N/ha/år. Med en baggrundsdeposition på 12,3 kg N/ha/år og total depositioner op til 1 kg, vil tålegrænserne ikke overskrides.

Da kommunen ikke har grundlag for at stille vilkår i denne forbindelse, er yderligere beskrivelse og vurdering af skovene undladt.

Faktaboks

En skov er defineret som et areal, der er større end ½ ha og mere end 20 m bred, som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer.

En skov er ammoniakfølsom, når:

- der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25, og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.

Årsagen til at gamle skove er ammoniakfølsomme er, at både løv- og nåleskov har en tålegrænse for kvælstofdeposition på 10-20 kg N/ha/ år. Det, som kan skades i skoven, er dels vækstforhold og plantearter via ændringer i jordbundskemien, dels andre følsomme organismer, og endelig i ekstreme tilfælde selve træernes bladvæv og andre planters væv.

Ændring af jordbundskemien har normalt kun uvæsentlig betydning i skov plantet på tidligere landbrugsjord, idet den tidligere kalkning, pløjning og gødskning under landbrugsdyrkningen modvirker ændringerne. I gamle skovområder, som ikke er etableret på tidligere landbrugsjord i de sidste par hundrede år, er jordbunden derimod følsom.

Skov opstået ved tilgroning af naturarealer for mindre end ca. 200 år siden indtager en mellemstilling. Ved en vurdering af ammoniakfølsomhed har det derfor betydning, om skoven har en jordbund, som har båret skov i kort eller lang tid. Jo længere tid, des mere følsom. Hvis jordbunden har været dyrket som landbrugsjord, inden skoven blev etableret og inden for de sidste par hundrede år, er jordbunden mindre følsom.

For at kunne afklare om en skov er ammoniakfølsom, indhentes yderligere oplysninger. Jf. den ovenfor nævnte definition på ammoniakfølsom skov er det således nødvendigt at indhente oplysninger om, hvorvidt der har været skov på arealet i lang tid (mere end 200 år), eller at indhente oplysninger om, hvorvidt der er naturskovsindikerende eller gammelskovsarter i skoven.

Oplysninger om hvilke skove, der har gammel skovjordbund, må sammenstilles ud fra tilgængeligt kortmateriale. Hvis skoven både findes på kort fra ca. 200 år siden og i dag, og der ikke er kort, der viser, at skoven i mellemtiden var væk i en periode, må skoven anses for at have gammel skovjordbund. Selve træernes alder i skoven spiller kun en rolle, hvis nogle af dem er over 200 år. I så fald er der også tale om gammel skovjordbund. Oplysninger om hvilke skove, der er selvgroede på tidligere uopdyrket naturareal, må søges på tilsvarende vis ved at sammenholde data fra kort.

Desuden vil der være tale om en ammoniakfølsom skov, hvis den rummer en eller flere af de arter, der er naturskovindikerende eller gammelskovsarter, og som er på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovloven. Det følger heraf, at en skov godt kan være ammoniakfølsom, fordi den rummer naturskovindikerende eller gammelskovsarter, selv om der ikke har været skov på arealet i meget lang tid – mere end 200 år. I de fleste tilfælde vil en skov, der rummer sådanne arter, dog være en gammel skov.

2.10 Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige udpegninger og beskyttelseshensyn i kommuneplanen og fredninger m.v. Det vil sige relevante bygge- og beskyttelseslinjer, fredede fortidsminder, beskyttede sten- og jorddiger, fredede områder samt landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Faktaboks

Bevaringsværdige landskaber

Landskaberne i Skanderborg Kommune er meget varierende med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede dallandskab øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med hede og plantager vest for højderyggen. De bevaringsværdige landskaber i kommunen er udpeget i kommuneplanen ud fra forskellige grundlag, hvorfor de forskellige tiltag, for at beskytte dem, ikke er ens.

I Kommuneplan'16 for Skanderborg Kommune er der udpeget bevaringsværdige landskaber, hvor der er tale om både "værdifulde landskaber" og "uforstyrrede landskaber", som i nogle områder er sammenfaldende.

I kommuneplanen er der foretaget en afvejning af landskabsinteresserne i hele kommunen. Det betyder, at det er de vigtigste landskabelige bevaringsværdier i kommunen, der skal bevares og beskyttes. Det vil sige de landskaber, der i kraft af dramatik, mangfoldighed eller monotoni besidder en særlig fortælleverdi, æstetisk værdi eller rekreativ værdi.

De "*værdifulde landskaber*" er landskaber, som rummer en stor fortælleverdi, f.eks. ådalene i de store åsystemer med deres søer og dalstrøg, bakkeøerne på smeltevandssletterne samt hederne og plantagerne. I de værdifulde landskaber kan man ofte aflæse hvordan landskabet er skabt, f.eks. er Søhøjlandet mod øst stærkt præget af den sidste istid, isens bevægelser og isens afsmeltning.

De "*uforstyrrede landskaber*" er landskaber, som generelt er almindelige, sammenhængende landskabsområder i det åbne land og er præget af landbrug og skovbrug, mindre landsbyer, bebyggelser og småveje m.m., spredt i landskabet. At landskabet er uforstyrret betyder, at landskabet som udgangspunkt, ikke er visuelt og støjmessigt påvirket af større tekniske anlæg som f.eks. større el-ledningsnet, veje, store produktionsanlæg, vindmøller, master, større virksomheder og større by- og sommerhusområder.

Geologiske værdier

I Kommuneplan'16 for Skanderborg Kommune er der også udpeget "*geologiske bevaringsværdier*".

Geologiske værdier omfatter lag i jorden eller sammenhængende landskabsformer, også kaldet profiler. De har betydning for forskning, undervisning og fortællingen om landskabets tilblivelse. Det er derfor vigtigt, at der er adgang til de geologiske værdier, og at de ikke bliver sløret af beplantning, byggeri og andre former for anlæg.

De fleste geologiske værdier indeholder betydelige fortællinger om en egnens natur og kultur. Skanderborg Kommune rummer fortællingen om isens betydning for landskabets dannelse. "Det midtjyske Søhøjland" mellem seneste istids hovedopholdslinje og den Østjyske Israndslinje.

Det nye byggeri, container til smågrise, vil komme til at ligge umiddelbart syd for den vestligste stald, med direkte tilknytning til eksisterende byggeri på ejendommen.

Nissumgårdsvej 10 ligger uden for alle beskyttelseslinjer og fredninger, men inden for et område, som i forslag til kommuneplan 2016 og udkast til kommuneplan 2021 er udpeget med særlige landskabelig interesse, kulturhistorisk interesse og specifik geologisk interesse bevaringsværdi.

Faktaboks

Kulturhistoriske værdier

Landskabet i Skanderborg Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype.

Udpegningen betyder ikke, at der ikke kan ske udvikling inden for eller umiddelbart uden for de udpegede værdier. Det skal dog sikres, at udviklingen sker med viden om, og under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier så det undgås, at de kulturhistoriske elementer og spor går tabt og bliver forringet.

Kommuneplanens udpegning fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Skanderborg Kommune udpeget "bevaringsværdigt kulturmiljø".

2.10.1 Landskabelige og kulturhistoriske interesser

Ejendommen ligger i dallandskabet omkring Skanderborg Sø på en af de karakteristiske moræneknolde i dalbunden. Ejendommen er en større hovedgård, der ligger på overkanten af moræneknolden ned mod lavbundsarealerne omkring Ringkloster Å. Dalstrøget er kendetegnet ved det store søareal og de forgrenede lavbundsområder, der skabes af moræneknoldene i dalbunden. I den østlige del af dalstrøget, hvor ejendommen ligger, er moræneknolden præget af store opdyrkede markflader, der hører til hovedgårdlandsaberne i området. Bebyggelsen består af større gårde, der ligger på moræneknolden over lavbundsarealerne omkring Ringkloster Å og Gjesing Å.

Ejendommen er et større gårdanlæg bestående af den oprindelige hovedgård og et større staldanlæg vest for de oprindelige bygninger. Hele gårdanlægget er omgivet af beplantning dels af ældre træbevoksning i forbindelse med gårdens haveareal og omkring de ældre bygninger dels af et levende hegn omkring staldanlægget mod vest. Ejendommen opleves således kun i mindre grad fra landskabet. Ejendommen og de omkringliggende marker er i kommuneplanen udpeget som et bevaringsværdigt kulturmiljø.

Den nye tilbygning i form af en container til smågrise opføres som en mindre tilbygning til staldanlægget mod vest. Tilbygningen opføres mod syd i forlængelse af den vestligste af to større staldlænge. Vest for tilbygningen er der et levende hegn, der omkranser gårdanlægget mod vest og syd.

Det vurderes, at tilbygningen vil opleves som en integreret del af et større staldanlæg og vil være skærmet fra landskabet af det levende hegn der omkranser hele gårdanlægget. Tilbygningen sker til et nyere staldanlæg, der ligger vest for den oprindelige hovedgårds oprindelige gårdanlæg. Tilbygningen vurderes på den baggrund ikke at få væsentlig betydning for de landskabelige og kulturhistoriske interesser i området.

For at bevare afskærmning mod ådalen ved Ringkloster å, stilles vilkår om, at den eksisterende beplantning omkring ejendommen bevares.

Figur 2-4 Beskyttede diger omkring Nissumgårdsvej 10

Der er ikke registreret fortidsminder og/eller diger på det areal, som ønskes bebygget i forbindelse med projektets gennemførelse, se Figur 2-4, og det pågældende areal ligger mere end 100 meter fra registrerede fortidsminder.

2.10.2 Geologiske interesser

Ejendommen er beliggende inden for det geologiske rammeområde "Det Midtjyske Søhøjland". Inden for rammeområdet er det særligt overgangene i landskabet, der skal sikres bevaret, så de stadig fremstår tydeligt i landskabet.

Ejendommen ligger på en moræneknold i dalstrøget omkring Skanderborg Sø på overgangene ned mod Ring Kloster Å. Tilbygningen ligger trukket tilbage fra overgangen til lavbundsarealerne og med bygninger nærmere overgangen.

På den baggrund vurderes det, at de geologiske interesser ikke påvirkes af den nye tilbygning.

2.11 BAT

Faktaboks

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakemission og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling. For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IE-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter¹⁰ ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IE-direktivet omfatter. Miljøstyrelsen har udarbejdet Teknologiblade¹¹, hvori dokumenteret teknik er beskrevet, og hvori der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er derudover fastlagt BAT-standardvilkår for de gængse husdyrproduktionsgrene, der beskriver en emissionsgrænseværdi for ammoniak som udtryk for en given husdyrproduktions opnåelige BAT-niveau. BAT-niveauet kan opnås ved brug af de dokumenterede teknikker, som er beskrevet i de nævnte Teknologiblade.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse.

Ikke-IE brug med mere end 750 kg N/år i ammoniak emission, skal overholde BAT-ammoniak emissionen fastlagt i bekendtgørelsen.

IE-brug skal overholde BAT-ammoniak emissionskravet samt redegøre for miljøledelse, management (godt landmandskab), og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning.

IE-brug er:

- Flere end 750 stipladser til søer
- Flere end 2.000 stipladser til slagtesvin over 30 kg
- Flere end 40.000 stipladser til fjerkræ

2.11.1 Ammoniak

Der er metodefrihed i forhold til valg af stalddtype og miljøteknikker, når BAT-ammoniak kravet skal opfyldes.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er fastlagt emissionsgrænseværdier for husdyrbrug. Både BAT-krav og den faktiske ammoniak emission for bedriften beregnes i ansøgningssystemet. For den samlede bedrift er ammoniakemissionen ved anvendelse af BAT beregnet til maksimalt at måtte være 8.974 kg N/år (BAT-kravet).

¹⁰ Rammerne for dette BREF-dokument, der vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer.*

¹¹ Teknologiblade er en samling af blade, som Miljøstyrelsen har udarbejdet med vejledende beskrivelser af tekniske løsninger, som kan begrænse forurening fra husdyrproduktion. Teknologiblade er dels opdateringer af gamle "BAT-byggeblade" og dels helt nye.

Ammoniakemissionen for det ansøgte projekt er beregnet til 8.760 kg N/år. BAT-kravet for ammoniakemission er dermed opfyldt. Samlet set vurderer kommunen, at produktionen overholder krav til BAT for stalden.

2.11.2 Fodring

Fodring af dyr på IE-brug skal tilpasses dyrene, så foderet udnyttes optimalt i forhold til dyrenes forskellige vækst/livs faser.

Slagtesvinene får tre forskellige foderblandinger, som er tilpasset de grisene livsfaser.

For at øge dyrenes udnyttelse af fosfor i foderet, og dermed begrænse mængden af fosfor i gødningen, skal der anvendes minimum enkelt dosis (100 %) fytase.

Da både anvendelse af fase-fodring og fytase er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (§36), er der alene stillet vilkår under Egen Kontrol, om at der ved tilsyn, skal kunne fremvises dokumentation for at dette overholdes.

2.11.3 Vand- og energiforbrug

Energi

For at leve op til BAT er der krav om, at forbruget af vand og energi optimeres. For at kunne følge op på dette, er det i første omgang nødvendigt at registrerer forbruget.

I den miljøtekniske redegørelse afsnit 10.4 fremgår, at det faktiske el-forbrug på ejendommen er væsentlig lavere end det estimerede forbrug, blandet andet fordi der anvendes LED-lys.

Energi vil fremover være en del af virksomhedens miljøledelse.

Vand

Ejendommen forsynes i dag med vand fra egen boring, uden måler. Det er estimeret, at der bruges ca. 12.000 m³ vand til drikkevand til dyrene og rengøring. Der skal indsendes en ansøgning om vandindvinding, hvilket Skanderborg Kommune har sendt information ud om i november 2020.

Det er en forudsætning for godkendelsen, at der er en lovlig vandindvinding.

Der anvendes vandbesparende drikkevandssystemer i form af drikkevandskopper til smågrisene og drikkevandsventiler i slagtesvinestalden, der er placeret over vådfoderkarrene.

Der er yderligere beskrivelse af indsatsen for at begrænse vandforbruget i den Miljøtekniske redegørelse afsnit 10.5, BAT-vand.

Det vil være i ejers interesse, at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi, hvorfor Skanderborg Kommune antager, at der ikke vil blive forbrugt mere energi end nødvendigt på ejendommen.

Der stilles vilkår under Egen Kontrol, om, som minimum, årlige registreringer af forbruget.

2.11.4 Management og miljøledelse

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er en række særlige krav til IE-brug, som sikrer at husdyrbruget lever op til en række krav til management og planlægning.

Dette betyder, at der skal være en plan for vedligeholdelse af anlæg og tekniske installationer.

Der skal være en plan, således at alle ansatte introduceres grundigt til deres arbejde, herunder at der overalt på virksomheden skal være rent og ryddeligt.

Der er udarbejdet et miljøledelsessystem, der som minimum indeholder:

- En miljøpolitik, med afsæt i de aktuelle miljøforhold
- Fastsatte miljømål
- En handlingsplan for miljømålene
- En årlig evaluering af miljøarbejdet, inkl. en gennemgang af miljøledelsessystem

Samlet set vurderer Skanderborg Kommune, at virksomheden lever op til BAT, når virksomheden lever op til lovgivningens krav om miljøledelse mv., begrænser ammoniakemissionen til kravet beregnet i husdyrgodkendelse.dk og får lovliggjort vandindvindingen.

